

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok — — 4 koruny — hal.
Na pol roka — — 2 „ — „
Na štvrt' roka — — 1 „ — „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ a vydavateľ :
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
*sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.*

Do boja za vieru, kráľa a vlasť.

V terajšej svetovej vojne jedná sa o veľké záujmy štátov, o budúcom utvorení sa prajnejších pomerov, o zabezpečení svetového pokoja na dlhé roky. Tieto ciele sledujú spojenci: naša monarchia a Nemecko. Konec chcú urobiť tej trapnej neistote, ktorá vo vonkajšej politike od rokov panovala, zabezpečiť chcú pokojný vývin národov a preto odstrániť snážia sa všetko, čo tento pokojný vývin ohrožovalo. Naši chrabří vojaci krvavý boj bojujú za blaho a budúcnosť dlhého radu potomkov, toto presvedčenie budí v nich oduševnenie; dodáva im novej sily.

Povinnosťou je každého povedomého občana, aby dľa najlepších svojich síl pracoval za blaho a budúcnosť svojej vlasti, aby verne a ochotne plnil svoje občianske a vlastenecké povinnosti. Keď toto platí vo všeobecnosti, za riadnych, pokojných pomerov, tým viac vzrastajú tieto úlohy a povinnosti za mimoriadnych pomerov, jaké teraz panujú, keď je potreba na každého, komu Milostivý Boh poprial duševné a telesné zdravie.

Za terajších pomerov musíme byť obozretní, opatrní, aby sme vyhli prípadným neprijemným prekvapeniam. Toto primalo obe vlády, uhorskú a rakúsku, aby nariadila popis tých 24—36-ročných landšturmistov, ktorí neboli predtým vojakmi. Nie preto vidaly toto nariadenie, že by surrá potreba bola rozmnožiť počet vojska, stalo sa to len z opatrnosti a z obozretnosti, aby sme vyhli prípadným prekvapeniam. Toto pokračovanie smerodajných kruhov musí každý

len schvalovať, leho veď každý si úprimne praje, aby sme boj, do ktorého nás vohnali, víťazne skončili.

Polouhradný časopis «Budapesti Tudósító» oboznamuje o tomto znejúce nariadenie, ktoré znie:

«V smysle XX. čl. zák. z r. 1886. znejúceho o landšturme, v páde mimoriadnej potreby možno upotrebiť landšturm prvej triedy ku doplneniu spoločného vojska a honvédstva.»

Opierajúc sa na toto nariadenie zákona uhorská vláda v porozumení s rakúskou vládou a s ministerstvom vojny uzavrela, že v r. 1890—1878. *narodených, (24—36-ročných) vojensky ešte nevytvorených* landšturmistov, teda tých, ktorí patria do B) triedy landšturmu vzhľadom na prípadnú potrebu už teraz dá popísať, dá ich preskúmať či sú súci ku vojenskej službe a v páde potreby pozve ich do vojenskej služby a po vycvičení upotrebiť ich ku doplneniu radov, vriadiac ich do spoločnej armády a do honvédstva.

Popis menovaných landšturmistov skončený bol do 29. októbra. Predstavenie landšturmistov, na ktorých má byť ustálené, že ktorí sú súci ku vojenskej službe a ktorí sú nie súci, diať sa bude od 16. novembra do 31. decembra.

Že tí landšturmisti, ktorí budú za súcich uznani ku vojenskej službe, kedy budú na vojenské cvičby zavolani, to bude neskôr oznámené. Poznávame, že najprv povolajú mladších, potom až starších.

Toto nariadenie vzbudí zaiste všeobecné uspokojenie. Veď sa teraz jedná o obranu najvážnejších, najsvätejších záujmov, o našu budúcnosť a o budúcnosť našich potomkov. Každý verný a úprimný občan vlasti uhorskej s ochotou a s vlasteneckým oduševnením bude plniť svoju povinnosť na tom mieste, kde ho najvyšší pán našej zbranej moci postaví.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

Vo východnej Haliči nezadržateľne postupujeme.

(Úradná zpráva. Vydaná 17. októbra na poludnie.)

Bitka, ktorá sa strhla tak na čiare Starý Sambor—Medyka a pri rieke San, ako aj naše válečné operácie, ktoré vedieme smerom ku Dnjesteru, prajne sa utvárajú. Od Vyškova na sever Rusov sme znova napadli a zahnali.

Pri Synovodsku naše čaty vynútily priechod cez riekku Stryj. Zaujaly od obce na sever ležiace vršky a pribraly sa ku prenasledovaniu nepriateľa. Práve tak dostaly sa nám do rúk po húževnatých bojoch vršky, ležiace od Podbusa na sever a od Starého Sambora na juhovýchod.

Od rieky Strviaz na sever naše útočenie tiež napreduje.

Od Przemyslu na sever sa nám už podarilo priestor zaujať na východnom brehu Sanu.

Počet Rusov, ktorých sme zajali počas terajšieho útočenia našich čiat, dosiaľ prirodzene ešte ani približne nebolo možno ustáliť. Dľa dosavadných zpráw počet zajatcov zvýšil sa už viac než na 15.000.

V Ruskom Poľsku naši spojenci včera novší útok Rusov na čiare Ivangorod—Kozienice odbili, zapríčiniač nepriateľovi veľmi ťažkú ztratu.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Podbus leží na juhovýchod od Starého Sambora asi na 24—25 kilometrov. Synovodsko je haličské mestečko na juhovýchod od Podbusa asi na 35 kilometrov. Dľa zprávy generálneho štábu naše čaty vynútily priechod cez

riekku Stryj, čím si zabezpečily cestu svojho ďalšieho napredovania. Tie naše čaty, ktoré prešli do Haliče cez Tornyu v Marmarošskej, pri Vyškove Rusov znova napadly a porazily. Zpráva generálneho štábu rozpomína sa aj o zdare Nemcov, ktorí na čiare Ivangorod—Kozienice odbili útok Rusov a zapríčinili im ťažkú ztratu. Kozienice ležia od Ivangorodu na sever blízko k Visle.

Novšie zdary našich čiat v Haliči.

(Úradná zpráva. Vydaná 18. októbra na poludnie.)

V bitke, ktorá sa vedie na oboch brehoch rieky Strviaz, v útočení sme včera pokračovali a miestami sme sa už priblížili ku bojovnej čiare napriateľa. Naše čaty na jednotlivých bodoch — ako v pevnostnom boji — kopú jarky a tak sa derú napred. Mimulej noci viac pokusov Rusov o útok sme krvave odbili.

Bitka aj dnes na celej čiare stojí. Do bitky zamiešale sa aj naše ťažké delostrelectvo. Od Vyškova na sever zahnaného nepriateľa ďalej prenasledujeme. Iné časte našich síl, ktoré postúpily napred cez Karpáty, prišli po Lubience, po vršky ležiace od Orova na sever a na územie okolo Uroza.

Ztraty Rusov, ktoré utrpeli počas útočenia na Przemysl, v ranených a mrtvých šacujeme na 40.000 hláv.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Zo zprávy nášho generálneho štábu vysvitá, že od Przemyslu na východ stojí ešte prudká bitka, ale naše čaty z kroka na krok napredujú. Lubience ležia pozdĺž hradskej vedúcej ku Stryju a do Lembergu, potiaľto prišli teda tie naše čaty, ktoré cez Verecký priesmyk smerom ku Tucholke a Skole postúpily napred v Haliči a pri Synovodsku prekročily riekku Stryj. Orov od Lubience je asi na 15 kilometrov na severozápad v smere ku Starému Samboru.

V Haliči a v Ruskom Poľsku víťazne napredujeme.

(Úradná zpráva. Vydaná 19. októbra popoludní, prišla večer o 9. hodine.)

V bitke, ktorá stojí od Chyrova a od Prze-

myslu na východ, včerajší deň znova nám priniesol veľké úspechy.

Zvlášte rozhorčený bol boj pri Mizynieci. Vršok Magiera, ktorý dosiaľ bol v rukách nepriateľa a naše napredovanie značne obťažoval, naše čaty po mocných prípravách delostrelectva zaujali.

Od Mizyniecu na sever naším útočením priblížili sme sa až ku samému nepriateľovi, od Przemyslu na východ ale prišli sme po výšku Medyky.

Na našom južnom krídle odbili sme útoky Rusov, ktorými sa hnali zvlášte na vršky ležiace od Starého Sambora na juhozápad a v ktorých aj v noci pokračovali.

V údolí riek Stryju a Svica naše čaty bojujú ďalej postupujú.

Aj pri rieke San bitka včera na viac miestach stála.

Útok, na ktorý sa pri Jaroslave nastatím tmy podujali proti našim silám, prevezeným na východný breh rieky, sa úplne zmaril.

V Ruskom Poľsku spojená nemecká a rakúsko-uhorská jazda veľkú nepriateľskú jazdeckú čatu, ktorá sa pokúsila od Varšavy na západ napred sa predrať, zahнала za Sochačev.

Generálmajór Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Zdar, ktorý naše čaty v bitkách od Przemyslu na východ docielili, je vskutku veľký a môže nás naplňovať úplnou dôverou ohľadom konečného výsledku bojov. Mizyniec, okolo ktorého sa viedla rozhorčená bitka, je na 20 kilometrov od Przemyslu na juhovýchod a v jeho blízkosti je vršok Magiera, z ktorého sme Rusov odohnali a týmto zabezpečili naše ďalšie napredovanie. Naše polozenie je prajné aj od Przemyslu na východ a na južnom krídle okolo Starého Sambora, kde sme, ako náš generálny štáb oznamuje, každý útok nepriateľa energične odbili. Tá časť úradnej zprávy, ktorá hovorí o našom zdarnom napredovaní v údolí riek Stryj a Svica, poľahuje sa na naše čaty, ktoré sa pohly z Karpátov a ktoré Rusov vždy lepšie odtiskajú ku Dnjesteru. Rieka Svica vyviera v Karpátoch, neďaleko od Vyškova, kade tiahnu naše čaty, ktoré boli prešly cez Toronyu. Zpráva generálneho štábu rozpomína sa ko-

nečne aj o zdare spojenej nemeckej a rakúsko-uhorskej jazdy, ktorý docielila v bojoch okolo Varšavy v blízkosti mesta Sochačevna. Toto mesto je asi na 45 kilometrov od Varšavy v rovnom smere na západ. Dľa zprávy generálneho štábu spojené čaty až za toto mesto zahnaly veľkú nepriateľskú jazdeckú čatu, ktorá sa pokúsila od Varšavy na západ sa predrať. Rusi pred niekoľkými dňami aj v južnom smere od Varšavy pokúsili sa napred postúpiť, ale, ako vieme, prinútení boli s veľkými ztratami cúvnuť.

Zdar uhorských landštrumistov.

«Vossische Zeitung» píše: Zase sa dokázalo, že rakúsko-uhorská armáda ako mocne podporuje spoločné vedenie voľny. Prvým zdarnom spoluúčinkovaním je úplné obsadenie čiar poľskej Visly. Spojenci v Lodzi a Kielcoch prevzali do vlastnej zprávy železnice.

V úpäti Karpátov zdarné napredovanie uhorských landštrumistov ohrozuje chrbát Rusov a ich všetky zadné spojenia.

Vtiahnutie našich čiat do Černovic.

Rusi 20. okt. rano o zlom-krk utekali z Černovic a utiahli sa do severnej časti Bukoviny. V utorok v noci o 11. hodine rakúsko-uhorské čaty pod vedením podplukovníka Fischera vtiachly do Černovic. Obyvateľstvo s neopísateľnou radosťou vitalo našich vojakov, ktorí vtiachli do mesta za zvukov ľudovej hymny a Radetzského maršu. Domy napochytre ozdobili zástavami, v cestu vojakov hádzali kvetiny, vojakov objímali a bozkávali a každý bol šťastný, keď im mohol podať nápoj alebo jedlo. Podplukovník Fischer so 6000 žandarmi a landsturmistami za sedem týždňov bránil južnú časť Bukoviny. Černovice zaujali Rusi 3. septembra. Do mesta prišiel aj miestodržiteľ gróf Merán, ktorý doniesol so sebou 500.000 korún pre núdzu trpiacich, taktiež aj pre úradníkov, ktorí na dobu obsadenia mesta Rusmi nedostávali plat. Pošta a telegraf hneď začaly účinkovať.

Pri Ivangorode porazili sme dve ruské divisie.

(Úradná zpráva. Vydaná 23. októbra na poludnie, prišla do Budapešti večer o 6. hod. 30 min.)

Medzičím včera v bitke, ktorá stojí od Przemyslu na juh, viedlo hlavné naše ťažké delostrelectvo postavené proti bodom, na ktoré sa nepriateľ opieral, pri dolnom toku rieky San vyvinuly sa prudké boje, počas ktorých nepriateľa nechali sme na viac miestach prejsť na západný breh rieky, aby sme ho mohli napadnúť a poraziť. **Ruské čaty, ktoré prešli cez rieku, už všade pritiskli sme celkom ku rieke.**

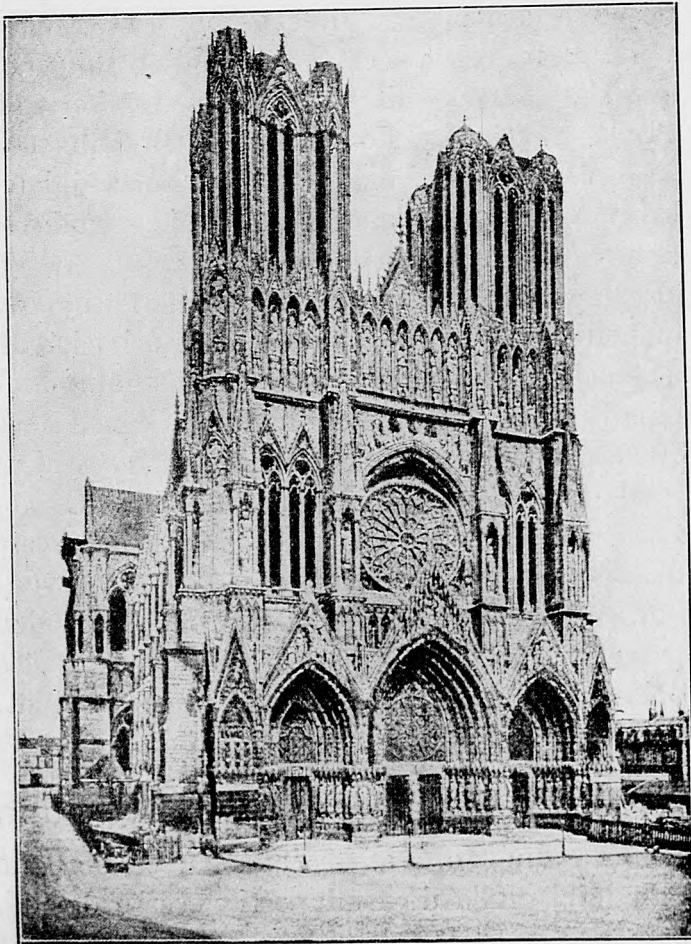
Pri Zarzeči zajali sme vyše tisíc Rusov.

Jednotlivé časte našej armády neočakávane zjavily sa pod Ivangorodom, porazily tam dve nepriateľské divízie, zajaly 3600 Rusov a ukoristily jednu zástavu a 15 strojových pušiek.

Náš monitor «Temes» navracajúc sa domov zo zdarnej válečnej operácie, na Sáve narazil na nepriateľskú minú a utonul. Z osobníctva lode triatridsiati chýbajú, ostatní sa zachránili.

Generálmajór Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Zarzeč, to miesto, ktoré zpráva nášho generálneho štábu spomína, je asi na dvanásť

Sídelný chrám v Reimsi.

kilometrov od Jaroslavy na juhozápad. Rusi však nielen tu, lež aj pozdĺž celého spodného toku rieky San utrpeli porážku.

Rusi opevňujú Lemberg.

Krakov, 24. októbra. «Nova Reforma» oznamuje z Lembergu, že odkedy rakúsko-uhorské čaty víťazne napredujú, zvlášte ale od oslobodenia Przemyslu, Rusi veľmi neľudsky zachádzajú v Lembergu s poľským obyvateľstvom. Celé občianske obyvateľstvo nútia, aby kopalo šiance na okolí mesta. Rusi Lemberg udajne za každú cenu chcú brániť. Posádku Lembergu posilnili a nateraz počítuje asi 80.000 mužov. V Lembergu je veľká drahota a núdza o potravné články, preto ruskí vojaci veľmi často zbíjajú.

Ruská zpráva o vyprázdnení Černovic.

Zpráva generálneho štábu ruskej armády z bojišťa tvrdí, že ruské čaty z Bukoviny retirujú vraj pre — zlé počasie a pre sňah.

Porážka Rusov v Uhorsku.

Poloúradný «Budapesti Tutósító» 21. okt. na príslušnom mieste dostal splnomocnenie ku uverejneniu toho, že **naši vojaci všetky ruské čaty vyprášili z krajiny, tak že dnes ani jedného ruského vojaka uiet na uhorskom území.**

Víťazné napredovanie našich vojsk v Haliči.

Dla úradnej zprávy generálneho štábu z 20. októbra: Naše útočenie stále zaujíma územia smerom východným. O zaujatie jednotlivých obzvlášť vážnych vrchov z obidvoch strán viedol sa mimoriadne rozhorčený zápas. Každý pokus nepriateľov, aby vrch Magiera od nás opäť zpiatky vydobili, bol márný. Naproti tomu ale naše čaty zaujaly vrchy stojace od Pyskoviec na severovýchod, o ktoré bolo veľké závodenie.

Od Magiery na juh **nepriateľa sme z viac obcí vyprášili.** V týchto bitkách sme opäť zajali mnoho Rusov, medzi nimi aj jedného generála a ukoristili sme aj strojové pušky. Zajatci rozprávajú, že účinok

našej kanonády bol hrozný. Od Strviazu na juh, kde naša bojovná línia siaha za Starý Sambor, bitka je v prúde. **Stryj, Kőrösmező, Sereth, naše čaty po odohnatí nepriateľa zaujali.**

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Novšie úspechy našich čiat.

(Úradná zpráva. Vydaná 21. októbra na poludnie, prišla večer o 8. hodine.)

V tom ťažkom a húževnatom útok, ktorým sme sa hnali proti opevneným posíciám nepriateľa, siahajúcim od Felstyna po hradsčú, ležiacu od Medyky na východ, na viac miestach sme opäť zaujali priestor, kdežto **ruské protiútoky sa nikde nevydarili.**

Minulej noci naše čaty **útokom zaujali kalvársky vrch**, ktorý sa vypína od Mizy-niecu na sever.

Od Magiery na juh našim čatám už včera sa podarilo **zo zaujatých obcí napred sa predrať ku vrchom.**

Na južnom krídle **vedie sa hlavne delostrelecký boj.** Následkom použitia moderného opevnenia vo veľkej miere, bitka nabýva zväčša náter pevnostnej vojny.

V Karpátoch sme včera **zaujali Jablonický priesmyk**, posledný, ktorý jedno ruské oddelenie držalo ešte obsadený, **na uhorskom území teda už niet nepriateľa.**

Počas napredovania v Bukovine **prišli sme ku rieke Veľký Sereth.**

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

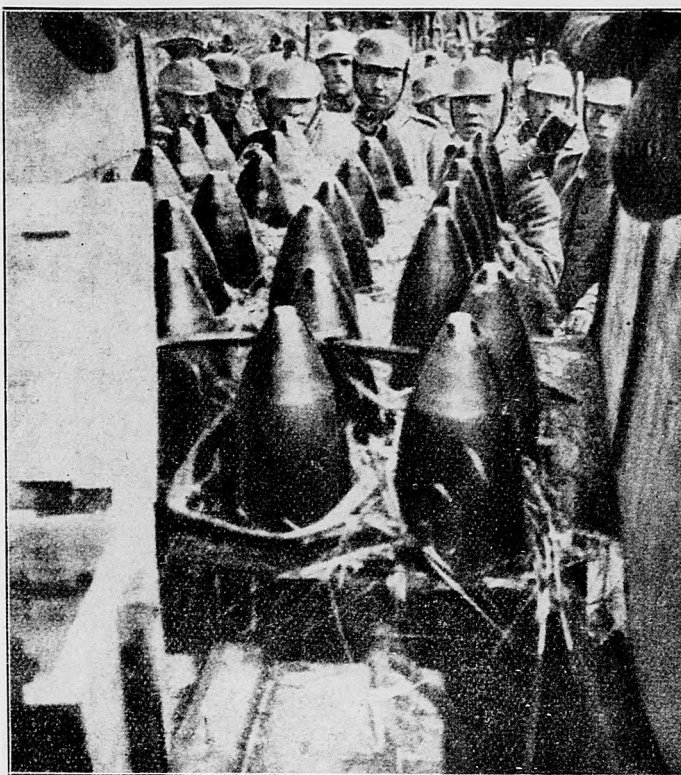
Rusi opevňujú Lemberg.

Krakov, 22. októbra. «Nova Reforma» oznamuje, že technické čaty ruskej armády vo dne v noci pracujú na opevnení Lembergu. Obyvateľstvo mesta nútia, aby pomáhalo robiť zákopy a šiance. Posádku Lemberga po oslobodení Przemyslu Rusi 70.000 chlapmi posilnili.

Novšie zdary našich čiat vo východnej Haliči.

(Úradná zpráva. Vydaná 22. októbra na poludnie, prišla večer o 5. hod. 45 minútach.)

V bitke, ktorá stojí na oboch brehoch rieky

Ukoristený francúzsky voz s nábytkami.

Strviaz, už aj na území južne od tejto rieky **podarilo sa našim útočiacim čatám napred postúpiť.** Na dominujúcej trigonometrickej výšine 668., od Starého Sambora na juhovýchod, **zaujali sme dve obranné, jednu za druhou ležiace posície nepriateľa.**

Od označeného miesta na severozápad, našej bojovnej čiary podarilo sa bližšie pristúpiť ku starosolskej hradskej.

Dľa dosavadných správ v posledných bojoch **zajali sme 3400 Rusov, medzi nimi 25 dôstojníkov, a ukoristili sme 15 strojových pušiek.**

Naše predné voje vtiahly do Černovic.

Generálmajor Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Bitka od Varšavy po východné Karpáty.

Úradná zpráva. Vydaná 25. októbra, prišla do Budapešti večer o 8. hod. 30 min.)

Na severovýchodnom bojišti naše armády a silné nemecké sily teraz už takmer na nepretrženom fronte, ktorý siaha od severných úbočí východných Karpátov cez Starý Sambor, územie ležiace od przemyselskej pevnosti na

východ, dolný tok rieky San po územie poľských brehov Visly až po okolie Plozku, **stoja v boji s ruskou hlavnou silou**, do ktorej Rusi vtiahli aj svoje kaukazské, sibírske a turkestanské čaty.

Naše útočenie, ktoré sme začali cez Karpáty, pritiahlo silnejšie nepriateľské sily.

V strednej Haliči, kde obidve bojujúce stránky sú v opevnených posíciach, bitka vo všeobecnosti ešte stojí. **Od Przemyslu na juhovýchod a pri dolnom toku rieky San naše čaty v posledné dni docielily viac zdarov.**

V Ruskom Poľsku obidve bojujúce stránky postavily voči sebe veľké sily, ktoré od včerajška bojujú na juhozápad od čiarj Ipangorod—Varšava.

Generálmajór Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Rusko najíma zákerných vrahov.

Uhorská Telegrafická Kancellária oznamuje: Z tlačového válečného stánu telegrafujú: Za novšie illustrovanie spôsobu, ktorým Rusi vedú vojnu, môže slúžiť nasledovný chýr, ktorý pochádza z najspoľahlivejšieho prameňa: **Rusi tomu, kto chytí alebo zavraždí jedného z vodcov našich čiat, sľúbili 80.000 rublov odmeny.** Týmto sa môže vysvetliť útok, ktorý spáchali na dotyčného veliteľa, ktorý útok sa však na šťastie zmaril.

Vojna proti Srbom a Černohorcom.

Pašič prosil o pomoc v Athénach a v Petrohrade.

Srbský ministerpredseda Pašič dľa zprávy sofijského časopisu «Utros» athénskemu a petrohradskému vyslancovi srbskému poslal telegramm, v ktorom prosil o pomoc. Zo srbskej strany tento chýr bulharského časopisu podvrátili, na čo bulharský časopis vyhlásil, že telegrammy má v rukách. Teraz tedy menovaný bulharský časopis sdeluje dva odtajené telegrammy. Dľa zprávy časopisu ministerpredseda Pašič drovi Živojovi Balugdžičovi, srbskému vyslancovi athénskemu poslal nasledovný šifrovaný telegramm:

Niš, 4/17. septembra. Naša armáda je znova

v kritickom stave. Obrovská činnosť rakúsko-uhorskej armády — s veľkými silami napredujúc — ohrozuje pohyby nášeho ľavého krídla. Každá rezerva našej armády je koncentrovaná na ohrozených čiarach. Hlavné veliteľstvo cítilo sa prinúteným byť, aby ešte aj najstaršie vekové klasy povolalo a ozbrojilo, ale nie je vstave ešte ani nezaodené sily v náležitej miere koncentrovať na ohrozených bodoch. Vzhľadom na toto polozenie dajte na vedomie pánu Venizelosovi, že srbská vláda sa úplne podrobuje podmienkam Grécka a očakáva, že za toto jej naskutku prepustia k službe 50.000 hláv počítajúcu armádu. Čo sa však týče požiadaviek Grécka, postavených voči trojitej dohode, pán Sazonov už sdelil gréckemu vyslancovi, že medzi jeho vládou, ďalej medzi anglickou a francúzskou vládou, stalo sa dohodnutie, dľa ktorého požiadavky Grécka budú splnené. Prosím, sdelte mi hneď odpoveď gréckej vlády. *Pašič.*

Petrohradskému vyslancovi srbskému, Špaljkovičovi, dľa zprávy časopisu «Utros», srbský ministerpredseda poslal nasledovný telegramm:

Niš, 4/17. septembra. Následkom toho kritického polozenia, v ktorom sa nachodí naša armáda, ktorá pre operácie rakúsko-uhorskej armády je úplne otrasená, ministerská porada za predsedníctva dediča trónu regenta a s privením hlavného veliteľstva uzavrela, že sa bez podmienky podrobí gréckym požiadavkám. Vyzývam Vás teda, ráčte sdeliť pánu Sazonovi toto uzavretie srbskej vlády a súčasne požiadat ho, aby porobil všetko tak, aby mocnosť trojitej dohody v Athénach urobily spoločný krok, z ktorej príležitosti diplomatickí zastupitelia trojitej dohody athénskej vláde poskytly by garancie, že ich vlády v úplnej miere uznávajú práva Grécka na Epyrus a suverenitu Grécka na anektované ostrovy Egejského mora. *Pašič.*

Porážka Černohorcov.

Spoločný zahraničný minister gróf Berchtold rakúsko-uhorskému velvyslancovi na rímskom kráľovskom dvore poslal nasledovný telegramm:

Z Cetinja rozširovaný chýr, že by Černohorci boli zvíťazili pri Kalinovsku, nemá žiadneho základu, práve naopak, jedna ich čata, ktorá vtrhla do Bosny, pri spomenutej obci utrpela porážku.

Úradne oznamujú 19. októbra. (Zpráva došla 20. okt. popoludní o 5. hodine.)

Srbské časopisy posledné dni rozširujú celý rad chýrov o víťazstvách, ktoré snáď zodpovedajú ich túžbam, **ktoré ale stoja v pravej protive so skutočným stavom** a ktoré treba redukovať na nasledovné:

1. Udajné víťazstvo pri Kurjanici bolo odťiahnutie od jedného, vodou zaliateho malého mostu, čo zapríčinila voda rozvodnenej Driny a nevynútil útok Srbov. Most v skutočnosti nemal žiadneho významu. Odťiahnutie stalo sa v najväčšom poriadku, ba nepriateľ odťiahnutie ani nemýlil, následkom čoho chýry o početných zajatcoch vôbec neobstoja.

2. Na vyšine Gucevo následkom veľkej blízkosti tamojšej bojovnej línie, takmer každý deň strhajú sa bitky, v ktorých útočia raz srbské, raz naše čaty. Zvláštnej významnosti tieto bitky nemajú, preto aj srbské chýry o veľkých zdaroch na gucevskej vyšine sú len prekrúcaním skutočnosti. Nepriateľ ale zamlčuje to, že v ten istý deň, v ktorý Srbi udajne skvelé víťazstvo vydobili, na druhej vyšine ďalej — na juh — omnoho vážnejší, aj delostrelectvom podporovaný útok Srbov sme krvave odbili.

3. Na Romanja-Planine dľa srbských chýrov udajne Srbmi zbitá eaša brigáda aj v tomto okamihu pokračuje v očišťovaní toho kraja od nepriateľa. Jednotlivé čiastky tejto brigády 12. a 13. októbra v bravúrnych bitkách tri-štyri srbské bataillony **rozprášili a v horách chytili početných srbských vojakov a dôstojníkov.**

Toto všetko dostatočne charakterisuje vojenské zprávy zo srbského štábu a nepotrebuje bližšieho vysvetlovania.

Potiorek,
poľný zbrojmajster.

Napredovanie našich čiat.

Sarajevo, 23. októbra. (Südslawische Korrespondenz.) Z listu jedného v Srbsku bojujúceho vojenského dôstojníka vysvitá, že útočenie rakúsko-uhorských čiat v Srbsku stále napreduje. Naše čaty v posledné dni zaujali novšie dôležité posície, ukoristili viac kanónov a zajali početných Srbov. Srbi sa neuveriteľnou

húževnatosťou bijú a jednotlivé svoje posície bránia až do posledného chlapa.

Nová assentírka v Srbsku.

Srbsko následkom svojich veľkých ztrát zamýšľa previesť novú assentírku, v ktorej odberú každého chlapa do 50. roku. V Novom Srbsku stále vzrastá rozhorčenosť Bulharov a mohamedánov proti Srbom.

Aj posledná nádej Srbov sa zmarila.

Sofijský časopis «Utro» píše, že odkedy sa Rusi utiahli zpod Przemyslu, na haličskom a ruskom bojišti nastal veľký obrat v prospech rakúsko-uhorských a nemeckých čiat. **Vyhnanie Rusov z Uhorska pozbavilo Srbov poslednej nádeje, že od Rusov dostanú pomoc.**

Porážka srbských a černo-horských čiat.

(Úradná zpráva prišla do Budapešti v piatok v noci o 11. hod. 20 minútach.)

Tie veľké srbské a černo-horské sily, ktoré svojho času vtrhly do juhovýchodných pohraničných častí východnej Bosny, odkiaľ naše čaty boli odvolané a ktoré na tamojšie muzulmánske obyvateľstvo pustily nezaúdenú háveď lupičov a vrahov, *dňa 22. okt. po trojdňovej rozhorčenej bitke na oboch bokoch mokrovsko-rogatickej cesty sme porazili a prinútili rýchle cúvnuť.* Podrobnosti tejto bitky, v ktorej naše čaty páru nemajúcou hrdinskosťou bojovaly a nepriateľa z viac, jednu za druhou ležiacich opevnených posícií bodákmi opätovne vyhnaly, vzhľadom na ďalšie válečné operácie, ktoré sú ešte v prúde, nesdelia sa po vydanie najbližšej zprávy.

Potiorek, poľný zbrojmajster.

Napredovanie našich čiat v Srbsku.

Z Osieku (Eszék) oznamujú: V poslednom čase zo srbskej strany rozširujú chýry, že Srbi zase vtrhli do Sriemu a že jedna srbská čata hlavne pri Bezaniji vo výtečne zhotovených zákopách sa rozložila. Z príslušného miesta sdelujú, že tieto chýry sú úplne bezzákladné. V Bezaniji práve tak, ako aj v ostatných časťach Sriemu niet vôbec nepriateľa, na území Sriemu niet ani jedného jediného srbského vo-

jaka. Ako tiež z dobre informovaného miesta sdelujú, útočenie našich čiat v Srbsku bárs pomaly, ale iste napreduje,

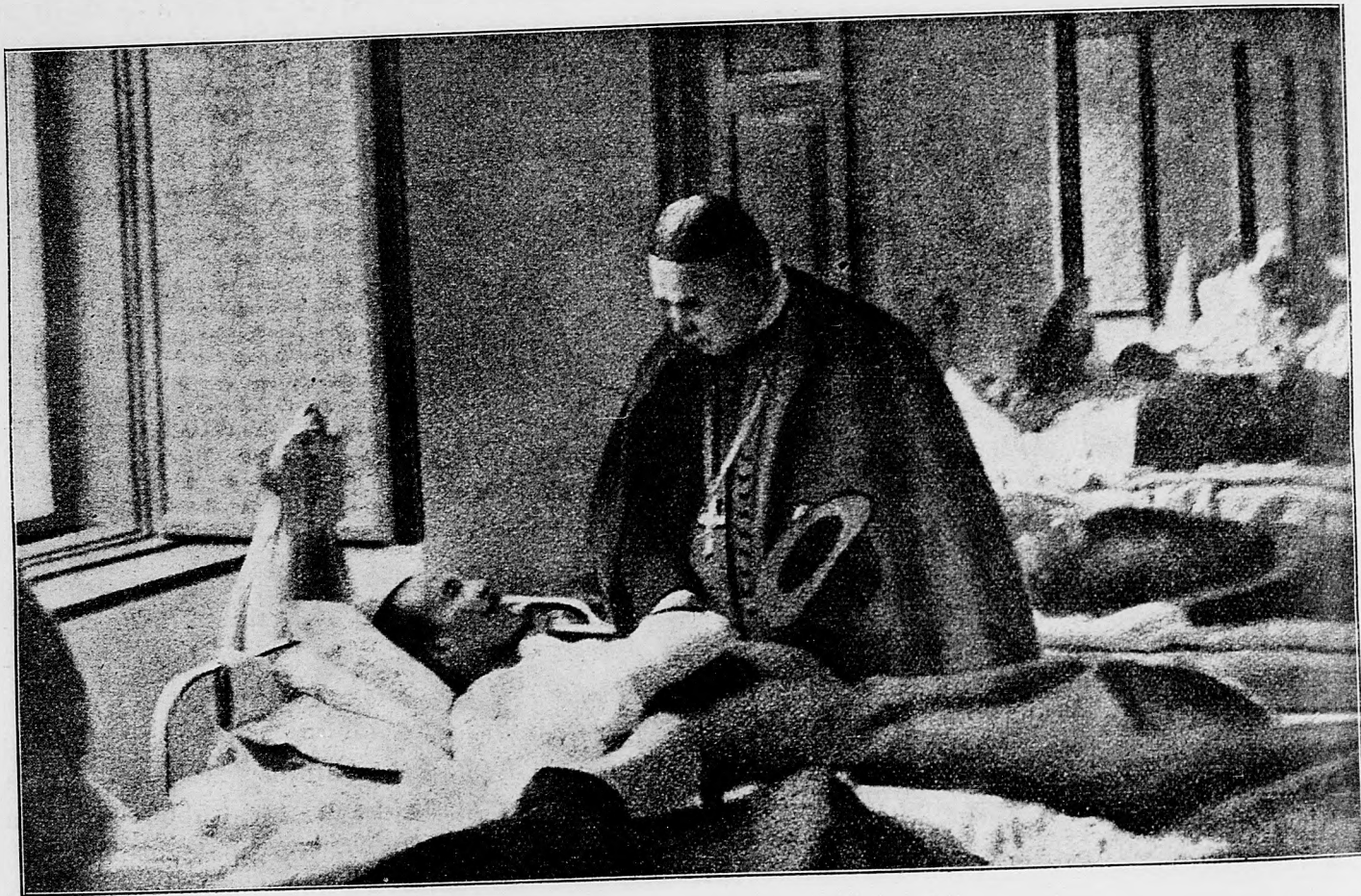
Majór Milan Pribičević padol.

Viedeňsky časopis «Reichspost» oznamuje, že srbský majór Milan Pribičević, ktorý — ako je známo — mal účasť v zavraždení dediča trónu Franca Ferdinanda, na ulici Belehradu trafený granátom padol. Druhý vývodiaci člen srbskej Narodnej Obrany kapitán Sava Popović,

hnala náramného strachu. Zámožnejší obyvatelia ušli z ohrožovaného mesta.

Demonštrácie v Petrohrade pre porážky Rusov.

Kopenhágsky časopis «Politiken» oznamuje z Petrohradu, že o obrovských ztratách, ktoré Rusi utrpeli vo Východnom Prusku, obecnstvo hlavného mesta ruského sa len teraz dozvedelo. Pre porážky Rusov v nedeľu na Newskom Prospekte boli hlučné demonštrácie. Demonštrantov kozáci rozprášili.

Kardinál knieža-primas Ján Csernoch medzi ranenými.

veliteľ v Belehrade ležiaceho 7. pluku, tiež pri bombardovaní Belehradu bol ranený.

Nemecko-ruská vojna.

Pred obkolesením Varšavy.

«Kölnische Zeitung» oznamuje z 21. okt., že následkom najnovších porážok Rusov obkolesenie Varšavy stojí blízko a obkolesenie južného krídla Rusov stáva sa možným.

Zeppelinovská vzducholod' nad Varšavou.

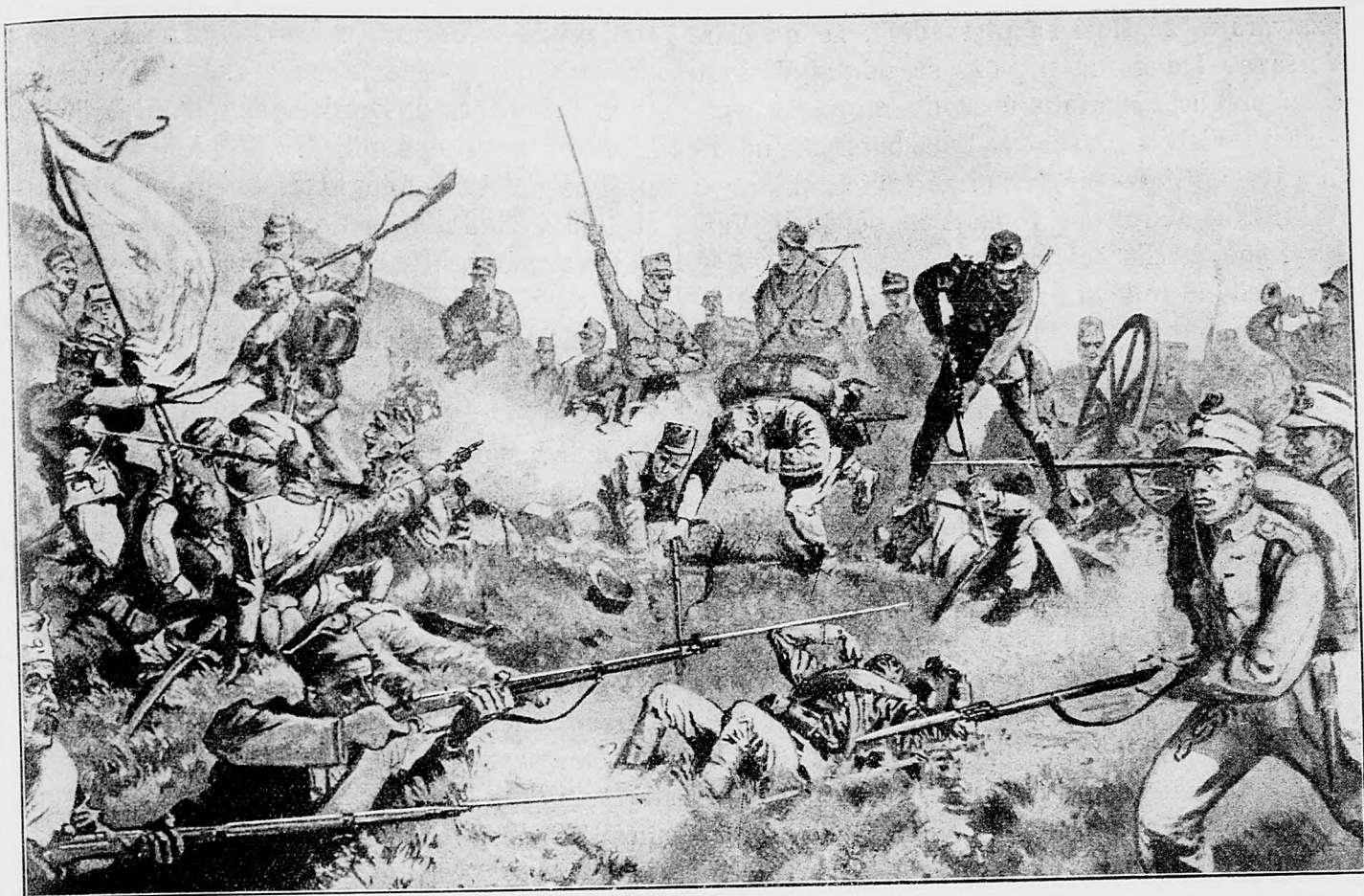
21. októbra nad Varšavou zjavila sa Zeppelinovská vzducholod', ktorá obyvateľstvu na-

Rozhodujúca bitka bude na ruskom území.

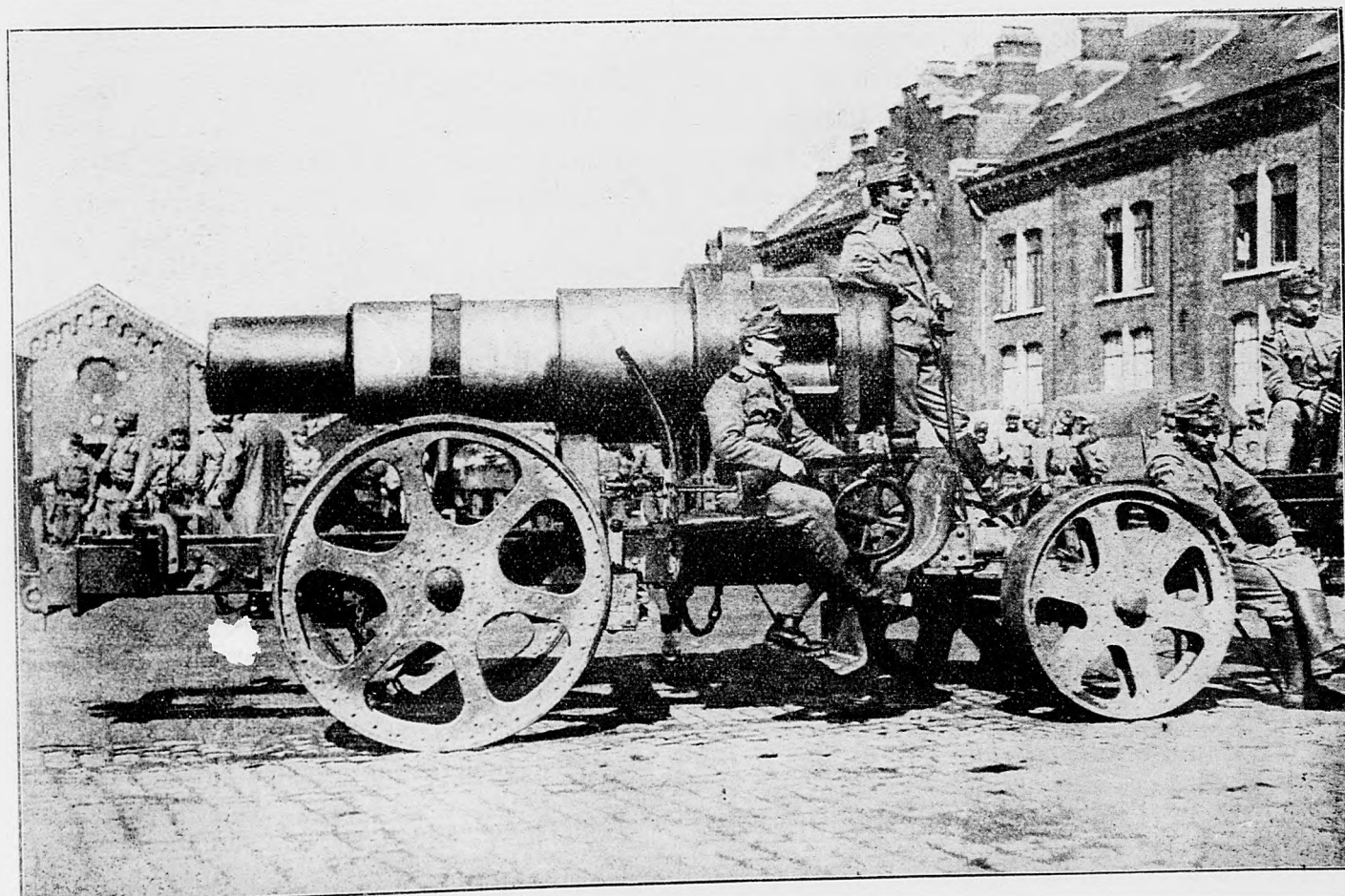
Londýnsky časopis «Observer» oznamuje z Petrohradu: Veľkoknieža Nikolaj uzavrel, že rozhodujúca veľká bitka bude na ruskom území. Ruské čaty sa preto ufahujú na priemyslskej čiare, ďalej pozdĺž rieky San a Visly.

Rusi prepustia Varšavu.

Krakov, 24. októbra. «Glas Naroda» oznamuje, že nemeckí vetroplavci zistili, že ruské čaty s veľkou náhlostou sa ufahujú cez varšavský most na pravý breh Visly. Z tohoto

Varaždinského pešieho pluku hrdinský útok proti Srbom.

Chýrečný rakúsko-uhorský motorový kanón.

uzatvárajú, že Rusi sa presvedčili, že na čiare Varšava—Ivangorod nemôžu sa udržať, Varšavu chcú prepustiť a uťahujú sa do prajnejších pozícií od Visly na východ. Truškovu, jednu stanicu viedeňsko—varšavskej železnice, ktorá je na 12 kilometrov od vonkajších pevností Varšavy, spojenecké čaty zaujali.

Pred niekoľko dňami, ako krakovský «Rozvoj» oznamuje, nad Varšavou znova sa objavili dve vzducholode a na mesto hodily bomby.

Jedna bomba padla na železničné nádražie a porúchala viac vagónov.

Anglická kritika o Rusoch.

Jeden z najpoprednejších časopisov anglickej liberálnej strany «Manchester Guardian» pod názvom «Východné bojište» prináša článok, v ktorom ruské nezdary tak otvorene kritizuje, ako to v žiadnom inom anglickom časopise nemožno čítať. Článok vyhlasuje, že Rusi v jednom ohľade lepšie pracovali, než sa to dalo od nich očakávať. Mobilisáciu o veľa včasnšie previedli, ako Angličania očakávali a aj na nepriateľskom území rýchlejšie postupovali, ako sa to dalo myslieť, Rusko zaiste všetko urobilo, aby sa odplatilo za služby, ktoré mu urobilo Francúzsko tým, že sa vystavilo nemeckej invázii. V iných ohľadoch ale napredovanie Rusov prinieslo sklamanie. *Nateraz ruské čaty len málo alebo vôbec nič nepokročily ďalej, než stály na konci prvého mesiaca vojny.*

Nemecko-francúzska vojna.

Belgickej armády už niet.

Berlin, 20. októbra. Dvaja belgickí majori vojenskému zpravodajcovi časopisu «Nieuwe Rotterdamse Courant» sdělili, že o belgickej armáde vlastne viac už ani nemožno hovoriť. Ktorých vojakov neodzbrojili v Holandsku, tí môžu počítať najviac 50.000 hláv, ale aspoň polovica z nich vyzliekla rovnošatu. Ostatní vojaci sa predbežne nemôžu považovať za bojaschopných a spojencom budú viac na farchu, ako na pomoc.

Nemci tiahnu ku Dunkerque.

Rotterdam, 20. októbra. Dľa zprávy vojenského zpravodajcu časopisu «Nieuwe Rot-

terdamse Courant» nemecká armáda, ktorá obsadila Antwerpen, po rozličných cestách tiahne ku mestu Dunkerque (Dünkirchenu), ktoré Francúzi opevnili. Od Dunkerque na juh stojí belgická armáda, ktoré ta ušla. Tieto čaty nestoja v žiadnom spojení s tými čatami belgickej armády, ktoré pred dobitím Antwerpenu ušli do Ostende a ktorá odtiaľ na lodiach zaviezli do Boulogne. Dixsmuiden, kde boli francúzski námornícki vojaci, aby kryli tiahnutie Beličanov, pravdepodobne vyprázdnil. Od Dunkerque na juh a pred Boulogne stoja silné francúzske čaty.

Katastrófa Francúzska.

Berlin, 21. októbra. Velký generálny štáb včera vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Nemecké čaty, ktoré napredujú z Ostende pozdĺž morského pobrežia, pri Nieuporte našli na nepriateľskú silu. Od predvčerajška stojí tu bitka. Aj včera od Lille na západ odbili sme útok nepriateľa, zapríčiniac mu veľkú ztratu.

Nemci napredujú ku Calaisu.

Londýnsky časopis «Daily Chronicle» prináša telegramm od svojho zpravodajcu na západnom bojišti, ktorý oznamuje, že nemecká armáda pri Dunkerque chce preťať front spojeneckej armády, aby pri Calaisi a Boulogne prišla ku francúzskemu morskému pobrežiu.

Lavé krídlo Francúzov odtiskli.

Berlin, 22. októbra. «Deutsche Tageszeitung» oznamuje, že lavé krídlo Francúzov od Lille na západ Nemci odtiskli.

Novšie zdary Nemcov.

Berlin, 24. októbra. Hlavný válečný štáb včera vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Pozdĺž kanála Yser včera docielili sme úspechy. Od Dixmuidenu na juh naše čaty postúpily napred. Od Lille na západ naše útoky boli zdarné. Viac obcí sme zaujali.

Na ostatných časťach frontu západnej armády v podstate panoval pokoj.

Boj za francúzske a belgické morské pobrežie.

Amsterdamský časopis «Telegraf» oznamuje zo Sluisu: V Reusselaere veľa domov

stojí v plameni. Jedna časť obyvateľstva ušla do Francúzska a Hollandska. Nemci z Mariekerke bombardujú Nieuport (pri Ostende), ktorý spojenecké čaty držia obsadený. Spojenci tak zo suchej zeme jako z anglických válečných lodí odpovedajú na strelbu. Válečné lode, ktoré boly predtým pri Nieuporte, blížia sa teraz ku Westende.

«Vossische Zeitung» oznamuje, že mesto Westende, ktoré leží na 14 kilometrov južne od Ostende, Nemci bombardujú.

Napredovanie Nemcov pozdĺž pobrežia Severného mora.

Dňa 25. októbra predpoludním nemecký hlavný válečný stán vydal nasledovnú zprávu:

Medzi Nieuportom a Dixmuidenom po prudkých bojoch 24. októbra s novšími veľkými silami prekročili sme kanál Yser—Ypres. Od Ypresu na východ a severovýchod nepriateľ zaujal posíciu. Ale aj napriek tomuto podarilo sa našim čatám na viac miestach postúpiť napred. Zajali sme asi 500 anglických vojakov, medzi nimi jedného plukovníka a 28 dôstojníkov.

Strach v Calaisi.

Nemecké čaty značne napredujú na pobreží Severného mora. Dľa z Calaisu príslého telegrammu tam pre zdary nemeckých čiat panuje veľká obava. Rozniesly sa chýry, že Nemci už idú a dnes-zajtra prídu do Calaisu. Mesto je plné z Belgicka ušľými ľuďmi, ktorí spávajú v maštaliach a pod holým nebom alebo na parníkoch v prístave.

Zdarné boje Nemcov.

Berlín, 23. októbra. Z hlavného válečného stánu včera predpoludním vydali nasledovnú úradnú zprávu:

Bitky pozdĺž kanálu Yser ešte stoja. Jedenásť anglických válečných lodí podporovalo nepriateľské delostrelectvo.

Od Dixmuidena na východ nepriateľa sme odbili. Naše čaty aj v smere k Ypresu zdarne postúpily napred.

Od Lille na severozápad a západ boje boly veľmi rozhorčené, ale nepriateľ na celej čiare pomaly cúva.

Prudké útoky namerané smerom z Toula na vršku ležiace od Thiencourta na juh, sme odbili, zapríčiniac Francúzom mimoriadne ťažké ztraty.

Každú pochybnosť vytvárajúcim spôsobom zistené bolo, že anglický admirál, ktorý velí flotte pred Ostende, chce bombardovať Ostende a od tohto úmyslu belgické vrchnosti ho len horko-ťažko vedely odhovoriť.

Nemci na okolí Arrasu zbili Angličanov.

Rotterdam, 23. októbra. Tunajšie časopisy na základe hodnoverných zpráav sdeľujú, že Nemci na okolí Arrasu a Roge zpät odbili Angličanov. Ačkoľvek sa pri Dixmuidene od mora anglické válečné lode zamiešaly do bitky, nemecká armáda nezadržateľne postupuje napred.

Hrdinské skutky našich vojakov na západnom bojišti.

Frankfurt, 23. októbra. Vojenský zpravodajca «Frankfurter Zeitung»-u píše: V ťažkých bojoch, ktoré sme my Nemci na západe už i dosiaľ viedli, naši spojenci verne stáli pri nás. Kde sa tí hrdinskí šuhajci zjavili, všade nastal rozhodujúci obrat. Zpravodajca opisuje účinkovanie rakúsko-uhorských motorových batterií pri Longwy, Givete, Maubeuge a pri Antwerpene, kde sa znamenite dokázaly. Zpravodajca vyzdvihuje veľkolepý materiál batterií, ale najlepší je duch, ktorým sú sami delostreleci preniknutí. Zpravodajca píše, že železný križ, toto opravdové nemecké vyznačenie, rakúsko-uhorskí vojaci s pýchou a oprávnene môžu nosiť, lebo i oni hrdinsky bojovali za slobodu Nemecka a statočne si zaslúžili toto vyznačenie.

Vojna na mori.

Nemci potopili anglickú válečnú loď.

V Londýne vydali úradnú zprávu, ktorá hovorí, že dňa 15. októbra popoludní na Severnom mori napadli anglický pancierový križiak «Wauke» a torpeda jednej nepriateľskej pod morom chodiacej lode križiak potopilo. 49 matrózov a dôstojníkov sa zachránilo, asi 350 zmizlo. Súčasne napadli aj križiak «The-seus», ale bez výsledku.

Ruskú válečnú loď «Pallada» potopila loď «U 26».

O potopení ruskej válečnej lode «Pallada» petrohradský zpravodajca časopisu «Corriere della Sera» oznamuje, že s križiakom zahynulo 565 ľudí. Podmorská loď, ktorá ruskú válečnú loď tak smele napadla a potopila, bola nemecká loď «U 26.», ktorej matrózi dostali železný kríž. Nemecké pod morom chodiace lode hrdinsky napadly celú križujúcu ruskú flottu.

Rusko-turecká bitka na Čiernom mori.

Bukurešť, 20. októbra. V Konštanzi, jako odtiaľ oznamujú, nálada stala sa veľmi rozčúlenou, keď z Čierneho mora počuli dunenie kanónov. Z lodí prišli cestovatelia priniesli prvý chýr o tom, že medzi tureckými a ruskými válečnými loďami strhla sa veľká morská bitka.

V Bukurešti sa boja, že položenie, ktoré je itak zamotané, následkom bitky na Čiernom mori sa ešte zhorší.

Novšie zprávy potvrdzujú, že na Čiernom mori skutočne stojí veľká bitka a dunenie kanónov ešte i v sobotu bolo počuť.

Potopené nemecké válečné lode.

Berlin, 20. októbra. Wolffova agencia úradne oznamuje:

Dňa 17. októbra popoludní naše torpedové lode «S. 115.», «S. 117.», «S. 118.» a «S. 119.» v blízkosti hollandských brehov pustily sa do bitky s anglickým križiakom «Undaunted» a so štyrmi anglickými torpedoborcami.

Dľa úradnej anglickej zprávy nemecké torpedové lode potopili. Z ich mužstva 30 chlapcov zaviezli na anglický breh.

Behncke,

námestník šéfa generálneho námornického štábu.

Nemci potopili anglickú podmorskú loď.

Berlin, 21. októbra. Wolffova agencia úradne oznamuje: Anglickú pod morom chodiacu korvetu «E. 3.» dňa 18. októbra popoludní na Severnom mori v nemeckom zálive sme potopili.

Behncke,

námestník šéfa generálneho námornického štábu.

V Odesse sa boja vyloženia tureckých čiat.

V Odesse vychodiace časopisy prinášajú oznam vrchnosti, v ktorom upozorňuje obyvateľstvo, že Nemecko, tak sa zdá, Turecko vedie

úplne na povrázku a že Turecko chce sa pustiť do dobrodružstiev. Lahko sa môže teda stať, že turecká flotta niekde na brehu Čierneho mora vyloží na breh čaty. Ale toto vraj nech neznepokojuje obyvateľstvo, lebo ruská černo-morská flotta stojí hotová k boju a je rovnako silná s tureckou flottou.

Anglická flotta na švédskych vodách.

Rim, 22. októbra. Dľa sem prísleho londýnskeho telegrammu v Anglicku obávajú sa, že Švédsko zamieša sa do terajšej svetovej vojny. Aby toto prekazili, jednu časť anglickej flotty poslali na švédske vody, aby prekazila prípadné nepriateľské stanovisko Švédska.

Londýn, 22. októbra. Reuterova agentúra oznamuje z Tokiova: Dľa úradnej japonskej zprávy japonský križiak «Takačiho» dňa 17. októbra v zálive Kiaočau nabehol na minú a utonul. Z 264 hláv počítujúceho mužstva podarilo sa zahrániť jedného dôstojníka a deväť matrózov.

Kiaočau sa nepoddá.

Berlin, 23. októbra. «Nordd. Allg. Ztg.» oznamuje: Gubernátor Kiaočauva ešte 23. augusta vydal proklamáciu, ktorá sa teraz stala známou a ktorá znie:

«Dobrovoľne nikdy neodovzdáme ani len na piad pôdy, na ktorej veje zástava nemeckej ríše. S touto zemou, nad ktorou sme s láskou a so zďarom panovali a z ktorej sme takrečeno malé Nemecko chceli spraviť za morom, nechceme sa rozlúčiť. Jestli nám ju nepriateľ chce vziať, tak nech príde a nech si ju sám vezme. Nás najde na našom mieste.»

Anglické lode hynú.

Londýn, 23. októbra. Lloydova agencia oznamuje z Kolombova anglickému admirálsstvu, že nemecký križiak «Emden» potopil anglické parníky «Chilka», «Toilos», «Benmore», «Clan» a «Grand», taktiež i prekutávajúcu loď «Ponrabbel», ktorá plávala do Tasmánie a mimo toho zhabal parolod «Oxford».

Nemecký križiak «Emden» a Angličania.

Reuterova agencia oznamuje: Činnosť nemeckej válečnej lode «Emden», ačkoľvek zlostí,

ale v anglickom lude budí istý obdiv, obzvlášte preto, lebo veliteľ lode, ktorého smelosť a neohrozenosť je bezpochybná, pri každej príležitosti dáva dôkaz ľudskosti a rytierskosti. Napriek tomu celé anglické válečné námoníctvo súhlasí v tom, že je už blízko čas, keď budú porobené mocné poriadky, aby táto loď zmizla z obzoru.

Angličania zatvorili Suezský prieplyav.

Z Carihradu oznamujú, že Angličania na niekoľko hodín zavreli Suezský prieplyav. «Tasvir-il Efkiar» ku tomuto poznamenáva, že toto pokračovanie Anglicka uráža medzinárodné právo.

Nemci potopili japonskú válečnú loď.

Zo Šanghaju oznamujú, že japonský križiak «Takašio» pred Čingtau nenabehol na mínu, lež ho potopila nemecká torpedová loď «S. 90.» Po zdarnom útoku Japonci torpedovú loď, na 60 kilometrov od Čingtau pozdĺž pobrežia, vyhodili do povetria. Mužstvo lode zachránili.

Nebezpečie v Egypte.

Dľa carihradských hodnoverných zpráv, ktoré pochádzajú z dobre informovaných kruhov, Angličania v poslednom čase poslali do Egypta početné anglické a kanadské čaty. Len na dvoch brehoch Suezského prieplyavu stojí 14.000 hláv počítajúce vojsko. Veľkú časť nedávno do Egypta dovezených indických čiat zaviezli späť do ich vlasti, lebo ich nepovažovali za spoľahlivé, Z indických čiat všetko spolu len asi 6000 ľudí zostalo v Egypte. V koncentrovaní anglických čiat v Egypte vidia v Carihrade urazenie práv Turecka v Egypte.

Naši nepriatelia utratili dosiaľ asi jeden million ľudí.

«Wossische Zeitung» oznamuje, že v samom Rusku počet Rusov, ktorí pri dobíjaní Przemyslu padli alebo boli ranení, *šacujú na 70.000 hláv.* Aj v Lembergu vychodiace ruské časopisy tento počet udávajú. V Lembergu Rusi menej škody narobili, než sa z počiatku dalo myslieť.

O ztratách nepriateľov Nemecka a Rakúsko-Uhorska «Kreuzzeitung» píše:

Do počiatku októbra zajali sme rovným počtom 300.000 ľudí. Počas zničenia narevskej a vilnanskej armády padlo 150.000 Rusov. Dľa vyhlásenia francúzskeho finančného ministra v bitkách medzi riekami Marne a Oise asi 100.000 francúzskych vojakov bolo ranené, ku tomuto počtu treba pripočítať ešte ztraty belgickej a anglickej armády, ďalej tých, ktorí padli alebo boli ranení v bitkách na čiare Verdun—Reims a Verdun—Toul. Snáď nepreháňame, keď týchto počet šacujeme na 200.000. V konečnom výsledku teda naši nepriatelia utratili dosiaľ najmenej 750.000 mužov. Ku tomuto prídu ešte ztraty, ktoré naši výteční spojenci v Haliči a v Srbsku zapríčinili našim nepriateľom a tak súhrnná ztrata našich nepriateľov činí asi jeden million mužov. Bezpochybné je, že pre našich nepriateľov, ktorí sú čo do počtu v prevahe, tieto čísllice znamenajú veľkú ztratu, nepripomínajúc ani tie obrovské a nenahraditeľné ztraty, ktoré Rusi hlavne vo válečnom materialu utrpeli.

Bulhari proti Rusom.

Odhalenie ruského vražedníctva.

Rusko nikdy a nikomu nič nedá za darmo. Pred viacej rokami Rusko pomáhalo Bulharom, aby sa vyslobodili zpod jarma tureckého, vlni ale práve Rusko pracovalo na tom, aby Srbsko pozbavilo Bulharov o neodškriepiteľný výsledok ich víťazných bojov o Macedoniú a aby samo podmanilo si toto pre Bulharov neoceniteľné územie. Rusko už od predávna zaujať chce Carihrud, v tomto ale na prekážke mu je mocné Bulharsko. Ponevác Rusko pracuje na zoslabení Bulharska, Bulharom konečne otvorily sa oči a nahliadajú, že nemajú väčších nepriateľov, ako sú Rusi. Toto vidno zvlášte za terajšej svetovej vojny.

Rusko od niekoľko týždňov takmer celé Bulharsko zaplavilo rôznymi vyzvaniami a vyhrážkami. Začaly to ruské noviny; dlhé články uverejnily tým cieľom, aby Bulharsko ku tomu naviedly, aby v terajšej svetovej vojne podporovalo Rusko. Ruské noviny rozpisovaly sa o

tom, ako Rusko pomohlo Bulharom, aby sa stali samostatní, napomínajúc ich, že patria ku kmenu slavianskemu, ačpráve vlni vyhlasovali ich za poturčených odrodilcov; odvolávaly sa i na to, že sú s Rusmi stejného vierovyznania a sľubovali im najrozličnejšie výhody. Keď ale všetko toto nič neosožilo a bulharská vláda zcela studeno sa chovala ku všetkým ruským sľubom a návrhom, vtedy ruské noviny začaly sa vyhrážať tak bulharskému kráľovi Ferdinandovi, ako aj jeho vláde. Keď aj toto nič neosožilo, ruskí univerzitní professori v otvorenom liste obrátili sa na bulharských učencov a aj slaviansky dobročinný spolok poslal telegramm do Sofie. Za tým zas Savenko, člen ruskej dumy (ruského parlamentu), to telegrafoval, že ruská verejná mienka od Bulharov očakáva, že v terajších bojoch postaví sa na stranu Slavianov. Za tým zas Romanovsky, ruský generál, odvolával sa na boje v Šipka priesmykoch, kde Bulhari spolu s Rusmi bojovali proti Turkovi. Všetky tieto snahy ale nevedly ku cieľu. Ba oproti bulharské noviny Volja, Utro, Kambana doprosta vysmialy všetko ruské lichotenie a podlizovanie sa s tým osvedčením, že bulharská vláda za žiadnu cenu neopustí jej nestranné stanovisko, ba i s istou dobroprajnosťou chová sa tak ku Rakúsko-Uhorsku, ako aj ku Nemecku.

Na to Savinski, ruský vyslanec v Sofii, najal obecných vrahov, aby zavraždili Ferdinanda, bulharského kráľa. Ako toto vyšlo na svetlo, najlepší a najvážnejší bulharskí spisovatelia uverejnili leták pod názvom «*Bulharsko a ruské šalbciarstva*» a zcela nestranné, lež základne posvietili na politiku, akú od jakživa nasleduje Rusko. Tento spis zaslúži, aby sme sa s ním obšírnejšie zaoberali, bo v ňom odhalené sú hrozné ruské zločinstvá.

(Dokončenie nasl.)

Osvietení páni biskupi medzi ranenými.

Kardinál knieža-primas, ostrihomský arcibiskup dr. Ján Csernoch minule navštívil početné budapešťanské vojenské nemocnice. Šiel od postele ku posteli a s každým vojakom láskave shováral sa v jeho materinskej reči. Prehliadol i spolok chudobných opatrujúci, ktorý zamestnáva chudobné ženy narukovaných vojakov.

Kaločský arcibiskup dr. Arpad Várady 29. sept. navštívil ranených v Sabadke.

Szombathelyský biskup gróf Ján Mikeš 29. sept. kázal v Sárvári a potom navštívil na troch miestach opatrovaných ranených. S každým raneným shováral sa s otcovskou láskou a zaujímal sa o ich poranenie, rodinu a životné pomery.

Čanádsky biskup dr. Julius Glattfelder 6. októbra navštívil v Segedíne v troch nemocniciach ležiacich ranených a mal k nim v maďarskom a nemeckom jazyku oduševňujúcu reč. Dojímavý bol jeden horvatský ranený vojak ako vo veľkej sieni katolíckeho kruhu pri sprievode harmóniuma a horvatskej reči spieval cirkevné piesne. Biskup potom ocestoval do Budapešti., kde súčasťnil sa na veľkom zasadnutí výboru Vojsko napomáhajúceho úradu.

Pätikostolský biskup gróf Julius Zichy 8. októbra znovu navštívil v pätikostolskom katolíckom kruhu zariadenú vojenskú nemocnicu. Biskup láskave zaujímal sa o stav ranených vojakov a s radosťou ustálil, že od jeho posledného navštívenia vtehdajší ranení všetci vyzdraveno zanechali nemocnicu a že tí, ktorí od vtedy prišli, nachádzajú sa na ceste vyzdravenia. Biskup strávil celú hodinu medzi ranenými a k čítaniu pre ranených daroval celý voz kníh a časopisov, medzi ktorými nachádza sa i veľa nemeckého a horvatskeho čítania. Ranení s veľkou povďačnosťou prijali tento dar.

Štvrtročná zpráva podžupana spišskej stolice.

Podžupan Spiša na jasennom stoličnom zasadnutí o stave stolice v poslednom štvrtroku podal nasledujúcu zprávu:

Od 1. júla do 1. októbra vystavili úradne 100 cestovných passov do cudzozemska, teda o 233 menej ako v tom čase minulého roku.

Požiare boli v poslednom štvrtroku: v Tvarošnej, v Orzovjanoch, vo Forbasoch, v Brutovciach, vo Veľkej Frankovej, v Rokusách, v Hrabušiciach, v Kropkach, v Ondrišlu a Levoči. Väčšia škoda ustálená bola v Brutovciach a v Rokusách.

Nákazlivá nemoc kolera z Ruska, kde už od jary vystúpila, cez Halič zavítala i do spišskej stolice, dovliekli ju vojaci. Medzi príznakmi kolery, ochorelo 126 osôb, zomrelo 50, bakteriologicki ustálili asiatickú koleru v 32 pádoch. Čo sa nákazlivých nemocí týka, onemocnelo: na somársky kašeľ 49 osôb (zomrel 1), na osýpky 33 (zomrel 1), na šarlach 23 (zomrel 4), na zapálenie hrdla 39 (zomrelo 5), na červienku 39 (zomrelo 7), na brušný tifus 52 (zomrelo 10). Zastreli sa jeden, otrávil sa 1, utopili sa 3, náhle zomreli 4, obesili sa 6 a nenadála smrť zastihla 10.

Úroda sbožia, napriek veľkej škody na niektorých miestach zapríčinennej veľmi rozmnoženými myšmi, bola stredná a dľa jakosti bola dobrá. Potraviny bolo hojne, lenže prvé seno a prvá trojka dostaly primnoho dážda. V zemiakoch, krmnej repe a kapuste je úroda dobre stredná.

Chytlavá slintavka a kulhavka koncom septembra vystúpila v 75 percentoch obcí stolice; hojí sa ale rýchle. Lichvací ošchod bol slabý a v poslednom čase celkom prestal.

Stoličné filiálky Spolku Červeného Križa s pomocou obyvateľstva zariadily viac než 2000 postiel. Na podporu rodín narukovaných v stolici zavedená zbierka doteraz priniesla vyše 50.000 korún.

Aj o smrti pápeža Piusa X. rozpomenul sa podzupan krásnymi slovami a vyzdvihol jeho blahonosné panovanie pre kresťanské národy celého sveta. Konečne poznamenáme, že novovesské noviny «Szepesi Lapok» veľkými literami oznámily, že jasenné stoličné zasadnutie na neistý čas je odročené a preto istá časť stoličných výborníkov, ktorí prítomní chceli byť pri pojednávaní istej vážnej veci, neprišla ku zasadnutiu.

Franc Klein, r. kat. farár

Trestné pojednávanie zločinstva srbských vrahov arcikniežata Franca Ferdinanda a jeho manželky.

(Pokračovanie.)

Sarajevský okresný trestný súd 16. októbra pokračoval vo vypočúvaní obžalovaných.

Veljko *Cubrilovič* svojom sídení sa so sprisahancami rozpovedal, že keď raz s popom *Jovanovičom* išiel do *Mozgraje*, na ceste videl gazdu *Miloviča*, ktorý ho pozdravil a blížil sa k nemu. *Cubrilovič* spýtal sa *Miloviča*, kde ide. *Milovič* mu odpovedal, že hľadá jeho, *Cubriloviča*, lebo že sa dvaja študenti chcú s ním shovárať. Nato sa obžalovaný rozlúčil s popom a šiel za *Milovičom*. Z chraští išli im v ústrety *Princip* a *Grabez*, ktorí o to prosili *Cubriloviča*, aby im zaopatril furmana do *Tuzly*. On im to sľúbil, ale mu napadlo, že študenti čosi skrývajú u seba a pretože vedel, že dedič trónu arciknieža *Franc Ferdinand* príde do *Bosny*, preto sa ich spýtal, či nezamýšľajú spáchať útok naňho. *Princip* povedal, že áno a pohrozil sa *Cubrilovičovi*, že ho zabije, ak nebude mlčať. Obžalovaný bol istý v tom, že za *Principom* stojí revolučná organizácia, v ktorej sa zúčastňujú silné ruky, lebo ináč by neboli mohli zaopatriť bomby. *Cubrilovič* 2. júla bol v *Tuzle*, kde navštívil *Jovanoviča* a vtedy sa dozvedel, že bomby a revolvery sú v *Tuzle*, odkiaľ ich volakto odnesie. Čo sa jeho politického presvedčenia týka, je autonomistom. Zprávu *Narodnej Obrany* vraj nečítal a nechce vedieť ani o tom, že tento spolok mimo úradného má aj iný cieľ, totižto prevedenie revolúcie v *Bosne*, vojnu proti *Rakúsko-Uhorsku* a odtrhnutie *Bosny* od monarchie. Obžalovaný ešte ani vtedy nechcel o tomto nič vedieť, keď mu ukázali 5. októbra r. 1911. datovaný, veliteľovi *Drinskej* divízie písaný list, v ktorom stojí, že spolky «*Sokol*» a «*Pobratimstvo*» a bosenské spolky striezlivosti sú len rúškom revolučiarnej činnosti *Narodnej*

Obrany, kdežto obžalovaný bol predsedom jedného takéhoto sokolského spolku. Obžalovaný nechcel sa priznať ani tomu, že pozná sokolský spolok v *Kragujevac* a že stojí s ním v spojení. Tento spolok totižto verejne hlásal revolúciu a vojnu proti *Rakúsko-Uhorsku* a so všetkými spolkami v *Bosne* bol v spojení. Obžalovaný priznal sa len tomu že na vyzvanie z *Belehradu* údajne literárnym cieľom vypracoval presný opis jednej čiastky zbornického okresu. Táto jeho práca obsahuje najpункtovejší opis všetkých srbských rodín, všetkých ciest, riek, potokov, studní, slovom je to najúplnejší topografický opis toho vidieku. Za túto prácu *Cubrilovič* dostal 50 dinárov z *Belehradu*. Obžalovaný tvrdí, že *Heregovinu* profesor *Dedier* prave tak opisal, ako on zbornický okres. Na otázku štátneho zástupcu, či obžalovaný vedel, že bomby študentov pochodia zo *Srbska*, *Cubrilovič* odpovedal, že vedel, lebo v *Srbsku* upotrebojúvajú také bomby. Vedel i to, že jestli študentom nepojde po ruke, tak ho srbskí revolucionári zabijú.

V sobotu 17. októbra súd najprv vypočul *Miška Jovanoviča*. Obžalovaný sa necíti byť vinným, je synom bohatého obchodníka a je členom rozličných cirkevných a spoločenských korporácií, mimo toho bol agentom srbskej *Narodnej Obrany*. Od *Božu Milanoviča* dostal asi 30—40 brošúr, ktoré *Narodna Obrana* vydala a ktoré on rozdal bosenským gazdom. Počas balkánskej vojny za viac dní bol v *Belehrade*. Vojny sa nezúčastnil, ale pre srbský Červený kríž veľa sossbieral. Obžalovaný tvrdil pred súdom, že je lojálnym poddaným, načo mu predseda súdu povedal že skrýval u seba zbraň, ktorá bola určená ku spáchaniu útoku na dediča trónu *Franca Ferdinanda* a túto zbraň z *Tuzly* dal odviezť do *Doboja*. Obžalovaný nato povedal, že o tomto útoku nemal vedomia, pozdejšie sa priznal, že vedel, že proti dedičovi trónu spáčajú útok ale z tohto ešte neuzatváral na to že ho i zabijú. Uznáva, že sa mu pod rakúsko-uhorskou administráciou dobre vodilo a ačkoľvek tú zbraň ktorou proti dedičovi trónu spáchali útok, u seba skrýval, predsa po spáchaní útoku v mene sokolského spolku v *Tuzle* jeho veličenstvu kraľovi poslal telegramm sústrasti. Keď mu predseda súdu podlosť tohto pokračovania vyhodil na oči, obžalovaný povedal, že to v záujme sokolského spolku musel urobiť. Obžalovaný sa priznáva, že jedného dňa dvaja sediaci prišli k nemu, položili pred neho bomby a revolvery s listom *Veljka Cubriloviča*, v ktorom mu tento píše aby zbraň ďalej odovzdal. Na tú otázku predsedu súdu, či obžalovaný žiada, aby *Bosna* a *Heregovina* k *Srbsku* byly pripojené, obžalovaný zpočiatku neodpovedal, pozdejšie povedal, že nevie. (Dokonč. nasl.)

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ ku generálovi *Auffenbergovi*. V úradnom časopise spoločnej armády minule sdelené bolo nasledovné: Jeho cisárske a apoštolské

kráľovské veličenstvo nasledujúci najvyšší rukopis ráčil najmilostivejšie vydať: «Milý rytier Auffenberg, generál pechoty! Jako mi slúžilo k radosti, že som Vám za víťazné vedenie Mojej štvrtej armády pri Zamošci a Komarove mohol vysloviť svoje zvláštne uznanie a jako vďačne sa rozpomínam na Vaše úspešné zamiešanie sa do rawaruska — magierských bitiek, práve tak veľmi ľutujem, že vám váš zdravotný stav nakladá tú povinnosť, aby ste sa za dlhší čas šetrili. Dľa tohto pri vyslovení Mojej spokojnosti prekladám Vás do stánu mimo počtu a podržujem si znova vás zamestnávať. Viedeň, 9. októbra 1914. Franc Jozef vl. r.»

Prvé sv. prijímanie v schönbrunnskej kaplnke. Kniežatá 11-ročný Franc Jozef a 9-ročný Ernest Verian, deti kňažny Alžbety Windischgraetz, v prítomnosti svojich rodičov a Jeho veličenstva kráľa 5. októbra v schönbrunnskej kaplnke pristúpili ku prvému sv. prijímaniu.

Z rumunského kráľovského dvora. Z Bukurešti oznamujú, že kráľa Ferdinanda len budúceho roku pokorunujú, akiste 23. mája, jestli totižto dotiaľ nastanú riadne medzinárodné pomery. Kráľovský pár odcestoval do Sinaji, odkiaľ sa len prostriedkom novembra vráti do Bukurešti. Kráľ bude bývať v korrocenskej palote, lebo chce, aby v kráľovskej palote bývala vdova kráľa Karola. — Venec, ktorý jeho veličenstvo Franc Jozef dal položiť na rakev kráľa Karola, brašovskí záhradníci uvili z bielych ruží, klinčokov a z konvaliniek.

Biskupi a vojna. Všetci biskupi Uhorska v obežných listoch vyzvali svojich kňazov a veriacich, aby podporovali Červený Kríž, ktorý stará sa o opatrovanie vo vojne ranených vojakov, ako aj v ministerium domobrany účinkujúci Vojsko napomáhajúci úrad, ktorý zbiera milodary k podpore sirot a vdov vo vojne padnutých hrdinov. Okrem povzbudzujúcich slov nariadujú, aby na obe cieľe po nedelách v kostoloch zaradené boly zbierky.

Vlastenecká horlivosť spišského biskupa. Osvietený pán biskup dc. Alexander Párvy najnovšie upravil k svojim kňazom opravdivou vznešenou dušou a vlasteneckou odzrevenosťou písaný obežný list, v ktorom

ich poučuje, že v terajších ťažkých časoch ako sa majú chovať, ako majú slúžiť za opravdový príklad tomu ľudu, ktorého duševné a duchovné vedenie sverené je na nich. Osvietený pán biskup ale nielen mocou pera chce bojovať v týchto ťažkých časoch. Na kazateľnici s presvedčujúcou mocou a skvelou výrečnosťou dokázal, že uhorský národ slúži spravodlivej a svätej veci, keď na rozkaz Jeho veličenstva, nášho starého kráľa tiahol do vojny, aby vražedný národ a slovorušných a podlých obrancov tohoto národa obznámil so silou svojich zbraní. Dobrotivý osvietený pán biskup je všade, kde treba dačo dobrého činiť, trpiacich tešíť, zronených posmelíť a chudobných podporovať. V nemocniciach šiel z izby do izby a ku každému ranenému mal niekoľko potešujúcich slov. Z cesty hrúzy vráťivší sa hrdinovia nikdy nezapomnú na jeho láskave posmelujúce slová.

O vojenských kňazoch. Ustavične množia sa tie smutné chýry, ktore učujú o padnutých, ranených a zajatých vojenských kňazoch. Najnovšie zase tri také pády telegrafične oznámili vojenskému biskupovi. Aj rakúsky ablegát dr. Drexel, ktorý dobrovolne hlásil sa za vojenského kňaza ku 2. tirolskému cisárskojäger-skému pluku, dostal sa do ruského zajatia a je už na ceste do Sibirie. Všetky tieto pády svedčia o hrdinskom chovaní sa vojenských kňazov a o svedomitom plnení ich povinností. Sotva pred niekoľko dňami počet mobilizovaných kňazov obnášal 900, teraz je už povolaných vyše 1100. Najnovšie povolali 96 kňazov, ktorí v táboreských nemocniciach, na bojišti a na vlakoch s ranenými konajú kňazské povinnosti. 10. októbra mobilizovali 20 kňazov, ktorých poslali do rakúskych a severno-uhorských nemocníc nákazlivých chorôb. Ustavične povolávajú nových a nových kňazov do vojenskej služby.

Hrdinskí uhorskí Milosrdní bratia. Lukáč Király ranený bol v bitke pri Krašniku, potom dostal sa do ruského zajatia, z ktorého ho naši vojaci vyslobodili. Ferdinand Vojaček, Štefan Karprinsky, Julius Kondor a Tibor Tomanek nepriateľskou guľkou ranení boli na nohe. Všetkých opatrujú v budapěšťanskej nemocnici Milosrdných.

Makulatura papier

(starých novin papier veľmi hodí sa k zaobaleniu bársjakých predmetov)
metr. cent po 8 K k dostaniu u vydavateľstva.

Šijací stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva
FRANZ BAUMGARTEN
Budapest, VII., Rózsa-u. 27.
Telefon József 33-72.

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.

Bazilika zlatokosa.

Ešte aj v hluku svetovej vojny podivenie spôsobí náš veľký obrázkový cenník, ktorý zdarma pošleme každému, kto nás o to na dopisničke požiadá. V tomto každý najde presné opísanie dorábania svetochýrnej „Bazilika zlatokosa“. Dorábanie tejto kopy je veľmi zaujímavé! V našom cenníku uvádzame aj viacej výborných hospodárskych nástrojov a iných zvláštného upotrebenia predmetov, ktoré jedine u nás sú k dostaniu. — S poštovou dobierkou zasielame:

1 kus revolvera s klincovou guľkou 7 mm. 5:30, 9 mm. 7:50, 12 mm. 8:50 kor.
1 „ „ s bezklincovou guľkou (Central) 7 mm. 6.—, 9 mm. 8:60, 12 mm. 9:20 kor.

Potrebné guľky ratame lacno.

Vlasystrihací stroj K 5.—. Z ebendreva kríž s postriebrenou kovovou postavou k zaveseniu na stenu K 1.—. 1 podobný veľký stojací kríž K 2:70. Postriebrená kovová svätenička na podiv pekná K 3:80. 1 liatý železný kríž ku hrobu, ozdoba cintora 117 cm. vysoký K 8.—. 160 cm. vysoký K 16.—. Sbírateľom objednávateľov našich kôš, po 10 kusoch 1 zdarma, po 80 kusoch zdarma dáme jeden revolver.

Jozef Marosi a syn, Esztergom 15. Dodavateľ primárskeho a hlavnokapitúlskeho panstva. Od 51 rokov jestvujúci veľký obchodný dom. Prosíme na každý pád žiadať si náš obrázkový cenník.